

Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích

Filozofická fakulta

Ústav věd o umění a kultuře

POSUDEK DIPLOMOVÉ PRÁCE

Autor práce a studijní obor: Tereza Fialová, Bc. Dějiny a filozofie umění

Název práce: Symbolika stromu v profánní architektuře kolem roku 1500

Oponent práce: PhDr. Kateřina Horníčková, Ph.D.

Slovní vyjádření, náměty a otázky k obhajobě:

Tereza Fialová si pro svoji diplomovou práci zvolila téma stromu a astwerku v pozdně gotické architektuře a dekoru. Práce je dobře rozvržená a ozdrojovaná, zejména oceňuji důkladnou práci s cizí, zejména německou literaturou. Měla určité štěstí v tom, že v poměrně nedávné době vyšlo několik prací k tématu, které prezentují škálu rozdílných pohledů na původ tohoto fenoménu pozdně středověkého dekoru oblíbeném zejména v německém prostředí. S literaturou si autorka ale dokázala dobře poradit, konfrontovat různé názory a představit tak ve výsledku ucelený pohled na vývoj a projevy tohoto zajímavého fenoménu. Hlavní část práce tedy tvoří výklady motivu na základě zpracované literatury.

Autorka se zaměřila na výklady původu a význam motivu ve velké šíři. Zvláště lze ocenit, jakou pozornost věnovala autorka architektonickým traktátům a jejich možnému vlivu na vznik větrového ornamentu a konfrontovala výklady původu tohoto dekoru. Bohužel v průběhu této delší kapitoly (Symbolika stromu, s. 45-49) mizí postupně koherence textu a dlouhé, málo členěné odstavce se směsicí informací znejasňují celkové sdělení i vlastní postoj autorky. K tomu přispívá i opakování některých tvrzení, které čtenáře po chvíli ruší.

Ve vlastním zpracování poněkud chybí – nebo aspoň není zřejmý - vlastní interpretační přínos autorky mimo obsáhlou reflexi názorů v literatuře, např. zpracováním českých památek mimo Bechyni a královskou oratoř ve sv. Vítu nebo aplikací výše uvedených konceptů na ně. Např. významná jihočeská památka větroví táborského znaku není zmíněna vůbec. Na druhou stranu v práci mohla autorka mnohé čerpat ze svojí předchozí bakalářské práce na stromovou síň v Bechyni. Některé interpretace jsou velmi zajímavé a neotřelé, např. astwerk jako historická reference starobylosti rodu, kde lze brát motiv téměř jako sémiotický znak - škoda jen, že autorka se více nepozastavila nad metodologickými východisky jednotlivých autorů.

Malá pozornost českým památkám možná způsobila, že ponechala mimo zájem jednu významnou oblast ikonografického uplatnění stromu s naturalisticky pojatými větvemi, a to Ukřížování na větrovém kříži, které mi ve výčtu zdrojových motivů chybělo. Několik památek

pochází, nebo se dnes nachází, i na českém území. Možná by se autorka mohla k tomuto tématu vyjádřit při obhajobě.

Zajímavým problémem je původ motivu – zde autorka konfrontovala a zhodnotila množství názorů. Obliba užívání dekoru hrubého dřeva (astwerku) nepřekvapí, uvědomíme-li si, že ve 14-15. století bylo ve střední Evropě ještě běžnou praxí stavět jednoduché dřevěné stavby i ve městě (viz archeologické nálezy obytných polozemnic v městech jižních Čech), nejenom ve venkovském prostředí. Navíc se propletených větví ještě i dnes v některých oblastech tradičně používá k výstavbě plotů, např. velmi dekorativní jsou propletené kmeny vinné révy. Je to opomíjená oblast architektury, ale její dostupnost stojí za úvahu při interpretaci reflexe motivů dřevěné architektury v kameni. A když jsme v rovině symbolických výkladů architektonických forem, autorka by mohla dále vysvětlit, jaký je vztah těchto přírodních (lidsky opracovaných v případě osekáných větví) motivů k vyžlabeným a odhmotněným vegetabilním formám pozdní, např. francouzské rayonnantní, gotiky. Odráží formový repertoár obou podobné tendence slohového vývoje?

I přes výhrady výše je práce kvalitně připravená, doporučuji ji k obhajobě a hodnotím známkou výborně.

Navrhovaná klasifikace: výborně

.....
podpis oponenta práce

V Českých Budějovicích dne 14. 1. 2022

Stupeň klasifikace:	výborně	velmi dobře	dobře	nevyhověl
---------------------	---------	-------------	-------	-----------